Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛ

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхевъарча Советан Министрех Советан орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деза • ШИНАРА, 20 март, 1973 шу. • № 34 (5290)) • Мах 2 пен.

Дворцехьа ТЭЦ (сурта тIа) Монголе йоккхагIорер пай а. Цо электроэнергина йоьхьаза тел дарханнех промышленин комплекса предприятийтеч мехкарча дуккхача городашта.

«1973 шерах кхоьруьнарш оьсарле лакха йолу шу дергда вай» яхаш деанз а йолаш дергдерча халкъа юкъара яьк йоазвакъай ТЭЦ-а боллошца, инженераша, техникаца.

ТАСС урс.

Болгаре деза ди

СОФИЯ, 17 март. ТАСС корр. В. Кузнецова хоам бу: болгарски къхьегамхоша шерреи дезделлин белгалдоаккх деза ди — НРБ-ерн СССР-ни юкъерча доттагIалла, цьана гIулакхаш делларг. яздина новкъосташ дара къхьехьарча Договора кулгаш яздъ 25 шу дизар. 1948 шера 18 марта кулгаш яздьяч цу документех лоарIхIама эгаш хилар пиъ халкъа юкъера вежарашца доаа гIулакхаш дегIакхувлачеч чIоагIдечеч, из боккхача, ца лоарIхIама хьла а хиннад. ХIинца а ди социалистически Болгара хьалъеча.

ХIинца республика превращенин учреждененшеи, вуэшка а школашка а торжественни заседанеш худ цу дезача денна хетаьв. Софие советски посольстве никъ-лашца вашагIбетталу къхьегагIхой. Болгаро - советски доттагIалла Дерригача къхьин комитета министрашца семинарашн яьй «НРБ-дегIакхдаларг цIкъа деладелча болгаро - советски гIулакхий дакъен лоарIхIама», «СССР-е коммунизм хьалъеча карагIдувларш перспективашиш» яхача темаех аьлла. ХьаийIалла цIин халкъа доттагIал дувлаш йолу выстаекаш, Кинотеатрий экранашца хьалъуьнарш советски кинематографе дикагIдо-ла ешташ.

ХIинцарча пятилетка (1971 — 1975 шш.) шерашка Советски Союзо технически новкъостал а деш НРБ хьалъергьа машинашзо 32 завод, химически мехкадатта чакхдоахаче промышленности 26 предприятия, 19 гIаьржачен сийрда бесаш долчен металлургие, 10 энергетически объект, кхиарш. Ций оагIонгахьара Болгаре Халкъа Республика 1975 шераче Советски Союза дуггIа 2.300 эзар микроэлектромотор, 750 эзар синхронни электродвигатель, трансформаторни полстанеш а 2.300 комплект, 100 эзар электрожар, 190 электротелфер.

Долла хIама чулоацца да вежаршка долча шин мехко цьана леладу гIулакхаш. Уж экономике гуш хинна да Iеш Iилман культура, техника а искусства а дахьа а гуш да. Хана йоазлаьц хьехьархьад уж гIулакхаш дика а беркате а хилар.

ПАРТИ—СА КХЕЛЕ

«Советски Союза Коммунистически парте чу бода хьа никъ? Хьа вахарча малагIа моттиг дIаделаш цо?». Партийни документаш дувца доладелларна дувзаденна уу хаттараша жоп луьгга дийкар АПН-о коммунисташкара, вахара оьшу профессии бе-бе йолаш болча пахагара, Хьакъьача цхьадола жопаш газет дешарашта дIадоьзийт оаса.

Юрий ДЬЯКОВ,
Московски электровакуумни приборий завода слесарь-наладчик:

Шийл влиянеца са вахара никъ белгалбеч вола сел са шана ер. Коммунисташ, цо дуккхача шеррашка болх баьь хIинца аз болх беча заводе. ХIара денна гора сона цо йоакхо еш, из гIадьогIаш, цунна бохам бен, из яхача гIерташ доаа хIамаш. Дезала хIама тоадулга вай мехка хIама тоадалларах, заводе лелача гIулакхех тийша да аьнна хетар пунна. чIоагIа шиъ салуар цо, шагIна сайна цига моллагIа хинна а цхьа хIама вIашIехьа ца хилча, шиъ цхьанне гIулакхаш цун массеза доаа лийнадале а. Болх тешаме бора цо.

Со хьал а кхийна, са доттагIий дукхагIа хиннача хана, дог тийшар са, сай наьнах йоазка уж башхьа-дика оамалаш кхьчъа коммунистех а йоазкаш хилараш. Сийлахь - бокхха Дай-мехка тIом болча шерашка фронте волча хана бIаргдайбра сона, коммунисташ эгтара майрагIа бола «салтий хилар. ТIом чакхбаьнача Iалламате халъча хана, моастагIчо йоазан городашн заводашн юхаметтаотташеш нохх хиннача, хьа-хиланза дарддоаца хIаманаш ца тоъаш хиннача хана денал, къахьегамцара тешаме гIулакхаш гойтар пар. ДагадоагIа сона, эскаре гIулакх дъь вабиначуьнга тIехьагIа ее заводе балха ваха деноьш. Коммунисташ — опыт йолча производственникашца повкъостал дара сона слесара говзал Iомае. Саго дехьархьила беш баьнар уж, шоай безам хиларах дора цар из.

Сай наьна санна, сай-новкъостий - фронтовикаш санна, сийлахьеть - бокхха Дай-мехка тIом болча пахьа уйла йора аз КПСС муггашкахь ца дIаэпар дехаш заявденн яздеш со вахьлача хана. ХIанна коммунист а хинна ее дIаэттачух тIехьагIа доллача хIамана нарта тара хIма гIертар со.

Коммунистически парти — из боллхой классех парти, цун революционни идеалаш лелаер я. Боллхой классех доаахьа дикагIа меле дола хIамаш - цун партегара хьагуш да: коллективизми дисциплинен хIлар коьъарча гIулакха хьелхара безхьтоъам хетар. Дешарга ди массаза доаа заводерга гIулакхаш дикагIа делийтара йоаахо елга да тха предприяте шерра баьржача рационализаторски болама ларде улар. Цу балха юкъе дакъа лоацш со а ма. 20 шера производственна юкъейхьай ши бIаь гаргта са предложени. Боллхой техническа творчествах малагIа пайда боал хьахьоьк ух тайпарча масало: духха ха йоаацаш оаха вIашагIьелла кирла автоматически лини бIаьн долаш аз болх беча цхьа болха оьсарле 25-эза лакхьеннай.

Электровакуумни завода, кхьчъа предприятей болхлоша, столицерча Первомайски района берригача харжарзона СССР Лаккхьарча Совета депутатаала хержав со. Хьалъа тешам болар — шиъ хьахьегама эгтара лаккагIа мах бар да коммунисташ. Аз беза лоарIхI из тешам, из боабеггбоина гIулакх леладе гIерт со. Шоашш йоакхо еш доа хIамаш, предложенеш, шоашта эшараш дувца харжархой уз со волча. ХIаронеча боьъонна лидугIаз аз, тIаккха, сайна еннача боьъонех пайда а эшаш, тарлучох новкъостал де хьож со. ХIаьта, нагахьа санна болхлоннча сага фунигIа дан а дикалар де сай вIашIтхьаьдьаьча ираз долаш саг лоарIхI аз сайх.

Михаил КЛЕПИКОВ,
Краснодарски края «Кубань» колхоза механизатор:

1973 шера бIаьстан юхе, фашисташ Кубанера лелхабачуьга тIехьагIа. ДIайохIча ялла оагтлагIонна дъь а гулъеш, нарех трактор вIашагIйоллаш дар тхо, пхийтта шу дашна кIаьнкашш яйIигашш. Эгтара хьалхара метр из яха дагадоагIа сона. ТIом чакхбаьначуьга тIехьагIа тесса из эгтара хьалхара боал бар со Коммунистически партена юкъейтача новкъа гIолла аз бакъонка керда тIа а.

Ухх 15 шера со юкъе вола партен — из къахьегарий партн я. КПСС Устава тIа дIаэздьаьча парте чIеналарга керттерча дIадехарех цI — къахьегагIа коммунистех-сти гIулакх хилара хьоьхан гойтагIа. Из дIадехар сона, моллагIа хинначуьга а сайна, — вахара закон.

Ас кулгалдеча бригада оттанчь ерригсоюзни рекорд: лулюгIа 300 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 72 центнер ялат дакъкхар оаха. Кхыметтел соахка, тхогашарча моттигашка цIакхха ца хинначуьга тайпара йоьхьаь эттача хана а, хIара гектара тIара 44.2 центнер кIа аьрдар оаха.

Соадха эттача йоьхьадо докхха зе дир юрта боазама. Цхьабахьа-да, социализма хьалаша катастрофа цIпар цо, балама миз Iаьткъача районашка моцал тIайоалаяьнзар. Цхьана оарцагIа а дашна юкатехар хьовзар. Коммунистически партре хьалъеча колхозин строи цIпкъа-а хьакъекхар - шиъ вахара низ.

Евгений МАТВЕЕВ,
РСФСР халкъа артист:

Цкъа санна дукхахза а дийзар са коммунисти роланн ловзае. Цар образан тIа болх беча хана литература тIа дуьнарех хьоачанбаь Iанца со. Этгара дикагIа вIашIехьаоалийтар из вахаре зийнараша. Иштта, Добротина, хIинца экранаш тIа эрадаьлъача «Сибиричка» яхача фильма тIарча хьалъеш латтача йоккхача электростанце начальника, образа тIа болх беш се волча хана хьовшал техар аз гидрогIиндонхочуна Бочкин Андрейца. ШийI хани нйс искуственни форд хьалбаьь до, нйс гидроэлектростанцин хьалъеча начальник хинчаь, из. Хьаьта, шеко йоацаш, иу тайпара прототип а йолаш сона геттара да атта дар кинообраз хъе.

Искусства дуьнен чу со вIашхIа-ма ме вах, чIоагIагIа тешаш со вей общества хьалъкалаттача члений — коммунистий, сийлахь нравственни идеалаш иришнциеш йолаш болча наьха дуне хьаделлара цар гIулакхаца вуэзаденна хила, уж бахаш санна дизазча вахарца вахаш хила шеза артист.

ХIинца тхъаь ихиъ шу дыхнад со Коммунистически парте вола, хIаьта партийни билет айса хьа-нйца ди сай вахаре эгтара дезагIа лоархI аз.

Цкъаза доазом дехьарча зрителаца со нийсеннача хана (кастката доазол дехьа-вахе хул со) хоатт сога: «Хьалъа артист яха цIи сендуька енний хьона? Коммунист волардаь енний хьона из?» Парте член хилар хьалъторо товеш хIама дац, йале жоп ду аз иу тайпара хеттара. Дело хьийле вогда КПСС-е лодар, дукхагIен дикагIен болх бар, хьайна дулуш мел дола дика хIама партенен хьалъам дар духьа.

(АПН).

ССР-аи ИРАНАИ ЮКЪЕ ЦХЬАНА ЛЕЛАДУ ГIУЛАКХАШ ДЕГIАУХ

Ирански правительства вийха ваха Иране хиннача ССР Министрий Совета Председателя А. Н. Косыгина доттагIала визит чакхъьяьнначуьг тIехьагIа цхьана советско - иранскн коммюнике тIаийлар.

Коммюнике тIа йоах, ССР Министрий Совета Председателя Ирана шахаца а хIьта иштта премьер - министраца Амир Аббас Ховейдаца а беседа йолча хана Иранан Советски Союзан йоьхьа лаьтта доттагIала гIулакхаш дIаэо мамогга дегIакхувлара дешаех а хIьта иштта шинна а оагIонна хьалтдолаш йолча дунен халкъаша юкъерча актуальни проблемаех а цхьанта хетачох дагабаьллар уьр.

ОагIонаша хьакхайкайар советско - иранскн гIулакхаш толаме дегIаухаш хилара шоаш раьза хилар, бакъдар шинна а мехка юкъе цхьана леладу гIулакхаш машаре дахара, вIашн сий дарен тешам хиларен принципий ларда тIа дIаэо а гIоагIан шоаш кийча хилар.

Коммюнике тIа белгалдоаккхаш махилара, оагIонаша бакъйир 1973 шера октябре. Ирана шахиннах Советски Союзе вара хьакъеъа оттаьлча советско - иранскн коммюнике тIа хьалъеча принципальни лозицеш. Пар цIаьхха а хьакхайкадир, Советски Союзан Иранен лозицеш дуьнен халкъаша мехкарча проблемаш хьакъеъа вIашн гарга е цIаьтара хIара шоаш раьза хилар.

Советски Союзан Иранан хетачох, Въетнаме машар юкъотгабар дуьнен гIарча тIема эгтара кхераметта доаха кхуьрчех цIа Iабаккхар да, уж тешн, Индокитаэра тIема кхуьрг кастта геттара дIаболбе йиш хургхиларах.

Къьасста уйла тIаьхийтаР Гаргарча Малхбоздеперча хьалага хьажара. Советски Союзан Иранон хьакхайкаду, цу райончера кхокхамах боаллача цIкъа тIема ерригсаннттача кхераметта доаха кхуьрчех цIа Iабаккхар да, уж тешн, Индокитаэра тIема кхуьрг кастта геттара дIаболбе йиш хургхиларах.

Къьасста уйла тIаьхийтаР Гаргарча Малхбоздеперча хьалага хьажара. Советски Союзан Иранон хьакхайкаду, цу райончера кхокхамах боаллача цIкъа тIема эгтара

КАДРАЙ ЭКОНОМИЧЕСКИ ДЕШАР

Соажка май бетча медицинский шеструменттий Гудермесски заводе зиннача партийни собранеташ хьадоладелар из. Партийни дешара системера дешара пу чакх ма дальлиге я дар из. Карагlдийначча дикача хlамасехул дуккагlа дувзар КПСС члений метгел, парте боанарий актива а дешар вlашlехьдакхаза лакьсера кхоачашбоацарец. Цу хана гучуда белталоцlар, «Къзлетяхоб экономически дешар тоадара хьакъехьара» КПСС ЦК соцам кхоачашбара завода партсргинайца хlама а де лоагlар ца дан хилар.

Ше яьча решение тlа собране цу партбюро дехкарийла яькр кадрай дешара юкъера гучудакъа кхоачашбоацарен терказле а кердача 1972—1973 дешара шера партийни экономически дешара система вlашагlйоллача хана уж ца вийсалийта а.

Партийни собране из решени кхоачашъюр лархlа мегарргlолаш я. Завода партсргинзисе секретарала вахача нов. Партламмова, партбюро членаша ни. Акимовича, Крестинисов, Ко-собстий, кхычар бокхка болх чакхбаьккхаб дешара кердача шера кийчо яра. Марксистско-ленински теоре, философе дешнен lомдалеш болча экономически группени школели созгlа вlашагlъехкаяр экономически дешара тайп-тайпара формаш. Масала, уж карарча дешара шера партбюрос вlашагlъехкай: «Хlанзарча этапе экономически теорен КПСС экономически позитивни дешнен» яха проблемаш lомаю семинарски группа, экономикин производствана доаддарен лардап lомаю экономически школаш, коммунистически къзлетяма цlий школа, социлистически доад леладара ленински школа. Экономика дешаш lомалеш да пшта марксизма-ленинизма лардий пин шкоперча дешархоша.

Тарбирче пропагандистера чоагlбаьб ин. С. И. Кан, Кукцев, Козченко, Борисов, Дилимов, Краэда, Русскова, кlмбараш. Цу массанг дикаре образованин я, экономикалаш, инженерала, заводоуправление отделий, цехий начальникалла балхаш ду.

Партийни экономически дешара системе семинарски группанашен школашкен кхарарча дешара шера хиннача хьалхарча массеех занятеташ хlама партбюро членанан методически совета членаш. Уж хьежар пах дела мишта ух, уйла тlаэлийтар цар пропагандистий кийчонна, завтей йолийн болх дар-ца.

Партийни дешара системерчен экономически дешара массеен формашкарчеи хьалхарча занятей итоган маьрра йийнар партбюро заседание. Цъьбакъа, цига кхъаста терказ тlабахийар «Къзхсиагмзой экономически дешар тоадарах» болча КПСС ЦК соцама. Белгалъяьр, экономически дешара школашкара нохьалнара занятеш лоргтlа чакхъьашна ца хилар, дена бакъа безарех яхаш боазан бар цига. Коммунистически къзлетяма цlий школе пропагандиста нов. Борисова бехкагlа юкъагlйнар занятеш. Кадрай деннар сацна дола лоархlаме гlулъях биазана бехкгохкаме ца хеташ лелададал пехкий партсргинзисей секретарашен цехий кхуглхоошен. Коммунистически къзлетяма школаш хlамаллаьккхера дакъера хоачашбоацарен а кердача 1972—1973 дешара шера партийни экономически дешара система вlашагlйоллача хана уж ца вийсалийта а.

Партийни собране из решени кхоачашъюр лархlа мегарргlолаш я. Завода партсргинзисе секретарала вахача нов. Партламмова, партбюро членаша ни. Акимовича, Крестинисов, Ко-собстий, кхычар бокхка болх чакхбаьккхаб дешара кердача шера кийчо яра. Марксистско-ленински теоре, философе дешнен lомдалеш болча экономически школаш, социлистически доад леладара ленински школа. Экономика дешаш lомалеш да пшта марксизма-ленинизма лардий пин шкоперча дешархоша.

Тарбирче пропагандистера чоагlбаьб ин. С. И. Кан, Кукцев, Козченко, Борисов, Дилимов, Краэда, Русскова, кlмбараш. Цу массанг дикаре образованин я, экономикалаш, инженерала, заводоуправление отделий, цехий начальникалла балхаш ду.

Партийни экономически дешара системе семинарски группанашен школашкен кхарарча дешара шера хиннача хьалхарча массеех занятеш лоргтlа чакхъьашна ца хилар, дена бакъа безарех яхаш боазан бар цига. Коммунистически къзлетяма цlий школе пропагандиста нов. Борисова бехкагlа юкъагlйнар занятеш. Кадрай деннар сацна дола лоархlаме гlулъях биазана бехкгохкаме ца хеташ лелададал пехкий партсргинзисей секретарашен цехий кхуглхоошен. Коммунистически къзлетяма школаш хlамаллаьккхера дакъера хоачашбоацарен а кердача 1972—1973 дешара шера партийни экономически дешара система вlашагlйоллача хана уж ца вийсалийта а.

Партийни собране из решени кхоачашъюр лархlа мегарргlолаш я. Завода партсргинзисе секретарала вахача нов. Партламмова, партбюро членаша ни. Акимовича, Крестинисов, Ко-собстий, кхычар бокхка болх чакхбаьккхаб дешара кердача шера кийчо яра. Марксистско-ленински теоре, философе дешнен lомдалеш болча экономически школаш, социлистически доад леладара ленински школа. Экономика дешаш lомалеш да пшта марксизма-ленинизма лардий пин шкоперча дешархоша.

Тарбирче пропагандистера чоагlбаьб ин. С. И. Кан, Кукцев, Козченко, Борисов, Дилимов, Краэда, Русскова, кlмбараш. Цу массанг дикаре образованин я, экономикалаш, инженерала, заводоуправление отделий, цехий начальникалла балхаш ду.

Партийни экономически дешара системера

НОВОЛИПЕЦКИ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКИ ЗАВОДЕ

Ухъаза болг бе Волжений ирг да, Европе ятгара йоккхагIйовза 3.200 кубическ метр объем йоза домна. Хlара шера 2 миллион 200 эзар тонн чу тереда цо.

Духнга ха хьалхагIа дена бохь бен йолчу вохь йиъ пийлина чура йоккхачу доменни цIилда пайда оцарга тIа пIоп хьалхара йохъаш йола йолг пIоп кий пандлан хьалха.

Новолипецкн заводе хIанзарчех бохь предприятн я. Дунен тIа ятгара хьажа ухъаза йоккъовза ьай Iалдзарг1а хьисапера ~из бола электроприйлина, хьадзна хьалхатеран латтг болат, хIанзан на из ъьа тайпара сина ъъаь прокат...

Йоккагlча пятилетке мехка Гьажа металлургийн дегIаЬоIазара цхьайпIаца 14 миллнард сомах цIна миллиард Липецкера заводе шерьъарга дода.

3200 кубическн метр объем йола доменни пийлик — завода кердача объектех тIа1 мара ян. Хlанз ухъаза хьалъеш латт мехка пийна нийсса кхы цхьаьха йоаца «2000» прокатни стана шолларг1а арг1а. Ух шерре а продукци лургьа кердача кислород но - конвертерни цехо. Хьалъе йолдерг1а пIи взар кубическ метр объем йола домна - гигант.

Ухъаза доккхаш дола болат дог хьалъаг1а шерап долларш 20 — 22 миллион тонна1а дIаккхаргта.

Металлург гигант сихха онда лаьнна ларйоьнда кхоачаш Курскн магнитни аномале дег1а йоаг1ачу алькварудин бассейна.

Йоьхьаргтгена лъаьрг1а хьажи керда энергетическн база а я. Бохь бе Волженнай 440 эзар киловатт ~из болаш йолна Нововоронежскн атомни электростанце йиъ1ар1а энергоблок. Цхьан комплексе бохь бен и хlанз йиъ атомни реактор.

Новолипецки заводе дикка тоадаьд металлургий кхьалъегама хьаде, хьакъенний цун балха онсарло. Кердача домне, ерригача кхыча производствана а саина, бохь бен и механизмаш автоматицеш, кхьастача установкаша дIаьстеъар зенне газаш, болхлоша болх бечу моттигашта керде1 цIенеи фо тел.

Тха «Цера профессе» берригача мастерий балха закон а хlинна дIаэттад доттагIай, вIашш новкъостал делга. Шолг опыт камьарша ша дIатеп пар доазол хьалъаре доттагIашта а. Масала, Новолипецки заводе практикагIа да Европа, Африка, Къубабехьен Америка, Азе дуккхача механикара ООН курсий стипендиеш.

Николай ГАМОВ. (АПН)

«Востсибстройтрест» Иркутскерча № 1 йолча автобазе хIанз испытанех чакхйоьаш я Германски Демократически Республике «ИФА» яхача заводе хьажи муьлх дIа-ъъа кхуъъа машенаш. Ухъаза эрсий коллегашна цхьана баттахна болх бен я немецки специалистий группа.

«ИФА-50» маркех йола грузовикаш самосвалаш бIаргаго биан я город хьалъеча, советски шоферана яхачох, дезжаш атта я уж машинаш, цар маневренность дика я, двигатель ~из болаш я, сидене тIа дIа-ъъа эгавар дIадоаккхаш йола гасителаш оттаяр бахьан, балха ди чакхдалъа кIаьлъалар кIезиг1а дуьйна.

«ИФА» маркех йола автомобилаш дика хIинара вай мехка йоаза дукха ха я. Советски Союзе ъъа хьаувийт ГДР-ера юкъе йолча торгони соглашенех.

Хlанз ешш латтача испытанеи иерттерган — Сибаргlен Iалама хьалъаша немецки специалисташа хьажа машина тохкамаш дар.

СУРТА ТIА: «ИФА» автомашнн гIишлон материалаш дIа-ъъа кхуъъыча испытанех чакхйолаш я.

М. МИНЕЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СПЕКУЛЯНТАШЦА — ЛИРА КЪОВСАМ

Дlадолаелнчах мIелаг1ча пятилетка кхолларг1а, хозламбеш дола шу. Иьслаг1ча пятилетка керттера денлаго да ~ кхиъъа материально-технически база дег1аЬоIазйачен чIоагIIеллеш Iалашдора лорда тIа къхьегамхой вахара ъъа-ъъо дика лаьцьар.

Парте хьалхашца оттадаь докхий декхарадаь хьанара къьлеларца кхоачаш а деш, вай мехка рузьъа денгара-денга ~ дебладеш хьабоагIа советски кех. Дуккагlбочча советски кеча шолг берригача ниг1 в хьалъхьа а дIаьду пачхьалкхен материальни рузьъа Iолдар дуъъа, цар дика кхетаду ту тайпара нахьъаца мара хIара советски сагI а матерлаьн хьалъторо лакхъьа дIни йоаг1ача. Хlамаина ихом бари ъъурмат дарг ~ адамаш общества керттера г1улаех да.

Цхьабахьа, халлаеге а, вайна юкъе болаш бI кхы уйлаш йола ма1. Цар массадолча хlамаш дезжаш Iоарг1а шолг хьатташ. Мойлагlча тайпара пакъъаца хинна а бе-бинча дожаш, социалистически халкъа боахама зе-зулам дъь а шолг хьатташ кхоачаш хилча кхы сагота бац уж.

Советски торговцена Iоаттъам бечча кхерамерча зуламех цаI да спекуляци лелаеш. Дошдо долча законодательствех спекуляци лелаярах бехк бу РСФСР УК 154 статьех. Цун юкъедоагIа тайпIайара промышленни, шошш хьаьъ, вай мехкара а импортни а хIамашш товарашш хьа а нийеш безаг1ча мах1ах кохадохкар.

1972 шу чакхдоалъаш милнше сотрудникаша спекуляци лелаярах лельдар Шаьъа района вахархо Экхирханов. Хьаьъала къьлеларца халкъа рузьъа деба а деш вахьа вехача мотте, гражданина Экхирханове хIамиьг а йоаккъаш аттъ вахь ~ ниъъ лехар. Азербайджанен районашка а вахе цигара вIIа говраш вай республике хьа а кхувьаш, тIера мах боахам дохкар-жар желладаьд цо. Цу тайпара, спекулянто Экхирханов докхий найдаш дIадг нийна зулама нсвьъа варарах. Шьъа района халкъе судо боагIIаш бола бех а ба, дIъ шера чувалла ха тевар пулна.

Спекулянш лелаярах уголовни бехкгохкаме оо 16 шу дIаьча. Цхьабола нах эъа па Iеш, хIаьъа нгитта бехкгохкаме от спекулянш лелаяр а, цхьайола хана кхоачаш1улар бахача нахьа хьашт1ш. Цун бахьан да кулгу шIена бовзаш, тогроле болхлоша ~ ййдархбх цхьадола мах бола товараш прилавка кIал хьуладелга. Халахете а, болаш бе цхьанахьа балха а боаш1ш кор хийца лела уйла йолаш барш. Уж тайпа нах дIа-ъъа хьидда лел Союза городашка Iолла мах бола, чIоагIа хоатташ дола товараш лекаш. Пlакхха цигара ъьадена товараш цар хоадохк шолха-хоадха мах боахам.

1924 шера ваъъа вай республика вахархочо С. Уемпнов мехка городолепка хIа-ъъа а водаш хьанадеш хинпад промышленни товараш: кIувсаш, холодильникаш, кхыдар. Пlакхха цигара цIаенеца чуа тIехьа1га безаг1ча мах1ах хоадохкар цо уж. Советски законаш телха а деш, зе-зулам леладорах хьалъа судо кхъь шера чувалла ха техар Усманова.

Дукха ха йоаццан Ленински РОВД сотрудникаша лаьцар Дагестански АССР-е хьаши вола Ибрагимов, дахан Iагаш цо дохкарах. Краснодарски крайра дахчан Iагаш хьа а нийеш, вай республике безаг1ча мах1ах хоадохкаш базар лелаяьд Ибрагимова. Чухьажача цунгара корабар 700 сом1а дахчан Iаг. Из уголовни бехкгохкаме оозарвоалаш ва.

Дукха спекулянташ да, цхьан леладелга зуламах уголовни бехкгохкаме оза йоаг1ачах баьлуш. Цхьабахьа, нарка ~а декхарадаь да, спекулянш лелаеча нахьа пIаг1ара хIамаш паччахьалкхена дIа а хьожаеш шин шера чувалла уголовни бехк бе боагIIа-га а, ткъъ итт тумага кхачалъа 1бй тохкар а. Хlаьъа, нагахьсанна дохкар-жар желладеш докхача зуламе цо базар лелаяьле, тIаккха цунна га тох шин шерагара воргI мерзаеча кхачалца, цIаг1ара тIамаш паччахьалкхена дIа а хьожаеш.

Вай республике спекулянша

ВорхI шу хьалъа парте Гудермесски горкома аутсажгIа чурча органаша балка вера Советски Эскаре г1улаех дыь цIавена хинна Шаповаленко Владимир. Хьалха участковни инспектор хIкар, цун тIехьа1га балха лахьанг из. Хlанз милнше лейтенант — ВХСС инспектор яа.

Организаца болх бечча нохчийн Владимира гучадаьлча дукхха чоаахане зулаеш, гергарчех байхаб итташ зуламхой.

Милнше организаца лиъа г1улаеш карагIаьулараш дукхаза белгалаьлаш Шаповаленко Владимир. Шин цIа тIаъъаьъ пъъаргIа доалъду сахьт денпад цунна. СССР-ъъ хьаж 60 шу дисара сибна йолча яхье ши пъъаргI «Нохч-Г1алг1ай АССР ВХСС дIкарIаоаз инспектор» яха цIи.

М. ЛЬЛКОВА сурт текстн.

ТАIАЗАР ДАЬД

Боаха дагаьъ граждененгга дов дан йолл Мичаев Мальмад 10 шу суд а яь, из ха яьъъа ваьшаечуа тIехьа1га цIавенаер, цхьабахьа, суд текхаяр ашна ше лелаг1ьйче дехке ъаьшаваш, нийсачу пацъъа тIа пи воалаш лийлаеа.

1973 шера 4 январе сий денна г1улаех карагIдьлнад цунна хоа а. № 5 йолча трамвайца водача хаъъь берриге пассажираш а бе-лаш г1ьлье уьнан дъьтан Мичаев, трамвай лехкаш болча А. Т. Полищукага трамвая наIаран дIа ца хъовлийтаъ хьийзаш, хIъьта цо шийх г1ьлье а ма ъъза трамвай наIаран а дIахьовлийта ашна бехк баьккхачул тIехьа1га, бIехь пкъарг а Iуьш, водитель нов. Полищука йийтай Мичаева, цунна тIатIина пеатара цхьаьн эттIабабъ, нов. Полищука га а дъьккха хулинган хозаваккха гIийр-тача гражданех лийтаь.

Гор. Грозне Заводской района хаIкъа судо режим ч1оагIарг1а йолча мотт1гашка лаьца воаллаш никкъа 5 шу ха техай Мичаевна.

Нохч-Г1алг1ай АССР Лакхе-хьарча суда уголовни деланата йолча судебни коллеге 1973 шера 1 марта ца хуьъаш дIтар Мичаев Мальмада хьакъъьъь дъь приговор, хIъьта цо шийна суд кIезиг-яра деъаш из жолоб а, терхал па еш айтар, це дъьр общественна кхераме долча, бIехь зулам хилар а лаьрг1а.

Къоалаца лаьцав

Урус-Мартане ваххаш хинначу, ихьанахьа беиха а воаццан дийнача Индросов Шамсудина Мальмада хьакъъа рузьъах а кастта лаьрг1ад.

Ший воалаьъарча «Москвич-412» яхача автомашнаца 1972 шера 2-чен 24-чен октябре шозза лочкъьаь 330 килограмм шекара сеъъаь йиъьай Индросов Урус-Мартане районе «Горец» яхача совхоза кхашкара, ~ йоххера а, ший къоал а тIехьа лаьъаь из.

Урус-Мартане района хьакъъа суда социалистически долаьъьаш на къоал дарах автомашина дIа а йоаккхаш суд ней Индросена.

Нохч-Г1алг1ай АССР Лакхе-хьарча суда ч1оагIдьлад хьакъъа суда приговор.

М. ГАЗДИЕВ,
республика Верховни суда председателе заместитель.

СЛЕДОВАТЕЛЬ

Дукха ха яр малх чубиза, йоасеннаяр милнце сотрудникий кабинеташ. Отделера сатем боабер наг-нагтахь дежурни цIагIа ела телефон мара яцар. Помещене шоллагIча этаже йоагар цхьа электрически лампочка. Стола тIа Iотхиийра вагIар следователь Къоастаданза долча аргIанарча «довна» дIа-ъъа кхайса дада кхъхаташ вIалла терхал па деш сана хеталуш, кIадьвалаеш кIирвенна цхьан хIаманна бIаразъжан уйла ешш вар из.

— А, начальникаца дунца дерза, — хьакъъьадир цо ну «довна» къькъеъьа шийна хетар. — Жуьнагlа далее а 37 шера болх ма бальйй це машина тIа, массане мога а ву. Машина тIакIалгIальнай... из сана дола дола ца хоош а ма пийлойя. Ираза, кхы ве-зулам доацан дIадийзад из, IалъТа автомашину кIезиг - духха йохъаер, цунна шийна кхаметтаотталургIалан хIама да. Из доаь административни комиссе къоастадина бакъъьа да. Хетаргахь, начальникоо хьаллаца мег со цу сага зулаеш беъъ ца бара... Къьхатан хьа а гулдаь, папка дIакъайлар сделозаеш. Стола тIара хьал а айзеина, Iалъ1ъенна белдъаш соттайир цо. Хlанз салаIа ваха мегарг1а ашна хийттача хана, юха телефон а йийка, минут ялалехьа наIаргIа хIама теха хьачувьалар дежурный.

— Новъкост лейтенант, «Тlэ ~ Курдюковски станице тика йийхьай, — хоам бир цо. Массеек минут ялалехьа, из зулам хинначахьа хьидда йодар оперативни группа. Юха а юкъъаг1а дисар салоIалга.

— Де хIама дац, ницца я тха служба, — йоазар ший дагаль милнце лейтенанта Сайгова. — Лальта г1оолла бIеха нах дIа меа дела, салойIига дувца а дагIац...

Мадарра альча, цу тайпарча, общественна на дезача зуламерча г1улаехъаццца машар бодаеш хидаро воалазвир Шота Усадиевич МВД органашка болх бе. Школе деша вагIача хана хержар из комсомольский тхьамадала. Хlаьъа цун тIехьа1га, долла хIама пи-пиеIга вIашIехьа нийслера, дIим кагнгархошта юкъе хулар из. Шин шера юкъерча школе хьехархо воалаш бохь балъа юкъа зе дIалар Шота бераш харцалъа делар, цар дIмал хьа минта хул. Къьастта машар хIинзар шун бераш харцалъа делга, могийтача бокхталбазашца. Цу хана дош делар цо, общественна новкъарло ева тайп-тайпарча зуламхошца къовсам лоаттабара г1улаехъа ше хетаве, ьъина. Шота коммунист вочча хана, цох доалаеш хIама зийра-парте райконе, тIаккхар органашка боаг бе ваххаш тар. ОБХСС болх бечча шин шераз совгIа йоаччча хана дукха зуламхой г1улаеш1а, цуккъа озараш шоаш ъхаместтоттадаь паччахьалхенна. Шелковской РОВД минтини дивизиона здаве ту а йитч, шийца милнце воккхагIовла сергжант В. М. Йорнев волаш, мотоцIкласа зулламхо лаха тIехьавалнадь нов. Магомадов. Зулам-хо гаьна валанзар. М. Горькс шерагIеи Интернационалнни ши улица пIаши хотталуча къа а лаьъа, кхыскоро из волга бакъъьалучул тIехьа1га Ларинскн РОВД хьаноалаеъаь зулламхо. Бастта уголовни дов хоаттарга цун. Иштта, оперативни дивизионна бахьнай сихха оарцагIбовлар «Найъача ларгIа» тьъгчадьккхар из зулам.

Республика чурча г1улаехнй министра пригоазгIа ахчан премеи яларца белгалбаъьаб ни. М. М. Магомадоеи В. М. Йорневи.

* * *

Октябрьски районера къьъе хапаман доача метте пагрузировани ева хана, милнце оперативни дивизиона хинцIиномерача У. З. Демишеевн С. Хандовен зийра пайъьал деъъа латта автомашина. Милнце болхлой хьаргга ма гIиртинге а мотгахьара нккхай из. Машина лаьттача метте нов. Демишеца йийца цIотторгашта юкъе уъъа пхьмаран цIийт Йиъа йоI. Из зулам хинначуъ нов. Хандов а вита, нккха йодача автомашина мотоцикл тIехьлехкай Демишеев. Массеехаза мотоцикл автомашинал хьалха а йоаккхаш милнце сотрудника ешаш хъан телд ма-таш терхал а па еш сихха водаш хинпан зулампо, Тlаккха пъъаъъа шхоарIа мотоцикл а пъъкха автомашина социалъ Демишеев. Машина кафина чура хьарга а пкхка, тоха кийчаь бе доаллаш западной ююаrга а долаш милнце болглочоа тIаролаеннаь зулампо. ПъьбатIда, ~ садийга кадайча приемах из ютара а хIосса, цун бе доалла дIоаг1а хьа а дъьккха вийжа а вийжа Октябрьски РОВД зулампо хьавоалаер по. Из хинпаер граждапка Д. пиогIа хьуъъе гIийта граждапна В. В. Гадаш. Кастта из хьалпаеп-ка оттаргба халкъа суда.

Сихоп маъъарло йолаеп из докхаа зулам г1улаехъаццарх милнце сотрудникапта ин. Демишеван Хандован аччан премеи елар республика чурча г1улаехнй министра пригоазгIа.

А. БОРИСОВ.

МИЛИЦЕЙСКИ ГIУЛАКХАШ

Цхьан сарахьа воазаш воалаца зулампохо «Москвич» яха автомашина йнгалр Вокзала юхерча майдан территоре тIара. Лоацача хана чуъъ цу зулама хьакъехьа хоам бир города а республика а чуъъарча г1улакхий массе отделашка. Автомашина йнгача шоллагIча дийнахьа, милнце сотрудникаи А. И. Пестеренко, И. И. Кикало, Р. П. Бакгатнев ~ ихьабоагIа. Ленински района милнце патрульни группа из машина цхьан улица тIа бIаргга а ейна, тIехьаьлар. Автомашина тIара зулампо кIайлавала гIиртар, цхьабакъда сотрудникий говзалн маьъарлоп бахьан дахьаи таьна вала кхийнзар цунна. Из хинпаер С. Юсупов. Хlапз ~ Курдюковски станице тика йийхьай, — хоам бир цо. Массеек минут ялалехьа, из зулам хинначахьа хьидда йодар оперативни группа. Юха а юкъаг1а дисар салоIалга.

— Де хIама дац, ницца я тха служба, — йоазар ший дагаль милнце лейтенанта Сайгова. — Лальта г1оолла бIеха нах дIа меа дела, салойIига дувца а дагIац...

Мадарра альча, цу тайпарча, общественна на дезача зулаперча г1улаехъаццца машар бодаеш хидаро воалазвир Шота Усадиевич МВД органашка болх бе. Школе деша вагIача хана хержар из комсомольский тхьамадала. Хlаьъа цун тIехьа1га, долла хIама пи-пиеIга вIашIехьа нийслера, дIим кагнгархошта юкъе хулар из. Шин шера юкъерча школе хьехархо воалаш бохь балъа юкъа зе дIалар Шота бераш харцалъа делар, цар дIмал хьа минта хул. Къьастта машар хIинзар шун бераш харцалъа делга, могийтача бокхталбазашца. Цу хана дош делар цо, общественна новкъарло ева тайп-тайпарча зулампошца къовсам лоаттабара г1улаехъа ше хетаве, ьъина. Шота коммунист вочча хана, цох доалаеш хIама зийра-парте райконе, тIаккхар органашка боаг бе ваххаш тар. ОБХСС болх бечча шин шераз совгIа йоаччча хана дукха зулампой г1улаеш1а, цуккъа озараш шоаш ъхаместтоттадаь паччахьалхенна. Шелковской РОВД минтини дивизиона здаве ту а йитч, шийца милнце воккхагIовла сергжант В. М. Йорнев волаш, мотоцIкласа зулламхо лаха тIехьавалнадь нов. Магомадов. Зулам-хо гаьна валанзар. М. Горькс шерагIеи Интернационалнни ши улица пIаши хотталуча къа а лаьъа, кхыскоро из волга бакъъьалучул тIехьа1га Ларинскн РОВД хьаноалаеъаь зулампо. Бастта уголовни дов хоаттарга цун. Иштта, оперативни дивизиона бахьнай сихха оарцагIбовлар «Найъача ларгIа» тьъгчадьккхар из зулам.

Республика чурча г1улаехнй министра пригоазгIа ахчан премеи ялларца белгалбаъьаб ни. М. М. Магомадоеи В. М. Йорневи.

* * *

Октябрьски районера къьъе хапаман доача метте пагрузировани ева хана, милнце оперативни дивизиона хинцIиномерача У. З. Демишеевн С. Хандовен зийра пайъьал деъъа латта автомашина. Милнце болхлой хьаргга ма гIиртинге а мотгахьара нккхай из. Машина лаьттача метте нов. Демишеца йийца цIотторгашта юкъе уъъа пхьмаран цIийт Йиъа йоI. Из зулам хинначуъ нов. Хандов а вита, нккха йодача автомашина мотоцикл тIехьлехкай Демишеев. Массеехаза мотоцикл автомашинал хьалха а йоаккхаш милнце сотрудника ешаш хъан телд ма-таш терхал а па еш сихха водаш хинпан зулампо, Тlаккха пъъаъъа шхоарIа мотоцикл а пъъкха автомашина социалъ Демишеев. Машина кафина чура хьарга а пкхка, тоха кийчаь бе доаллаш западной ююаrга а долаш милнце болглочоа тIаролаеннаь зулампо. ПъьбатIда, ~ садийга кадайча приемах из ютара а хIосса, цун бе доалла дIоаг1а хьа а дъьккха вийжа а вийжа Октябрьски РОВД зулампо хьавоалаер по. Из хинпаер граждапка Д. пиогIа хьуъъе гIийта граждапна В. В. Гадаш. Кастта из хьалпаеп-ка оттаргба халкъа суда.

Сихоп маъъарло йолаеп из докхаа зулам г1улаехъаццарх милнце сотрудникапта ин. Демишеван Хандован аччан премеи елар республика чурча г1улаехнй министра пригоазгIа.

А. БОРИСОВ.

ЕВРОПЕ КХАЧА ГIЕРТ ЯПОНИ

Американски рынкана японски продукце тIа-тIа ч1оагIарг1а бечча низа духъаларга карт США-ца лахгIа не ю, «къьлобалаш латтача мадыха мехка» долдача американски товарийн капиталан пайъьа тIара духъаленаш Японера дIа-яхийтта гIёрташ США-ца из духъаг1а ед ер ю, ишаш духъаг1а тIа-ъъийг1а японски монополеша шоай дайнар ихъаметтаоттадар духъа. Цудухъа тIа-тIа хьаьъаг1а лел ужа Малхбузен Европа рынкашка. Из хьаьъоях ужг пифрошца. Нагахьа санна ~ малдбузенгевропейски Юкъъера рынка мехний (ЕЭС) 1967 шера Японенарча торговлера активни баланс 46 миллион доллар хинналех, 1972 шера ну торговле миллиард доллара1а ихоачаш дефицит яр пар. Бакъдар аьлча, американско - японски торговлерча США пафициташ (4 миллиард доллар созг1а) дIаэзза хIана ю аьнна кIезнгаг1а-м я из, цхьабахьа, ЕЭС-а мехкашка йола японски экспорт лаккарча темпашца дIаун дагI, хIаьъа ма ну япопи промышленпоста дуккхача доакъошкера г1улаехъаш хIанзле а пIеспжаптта толхадеш а латт. Японе финансий министерства данне-гIа, сопжка декабре Малхбузен Европе яхь Японски экспорт 1971 шера декабрша ешийна 84 процент лаккъенний, США яхар 10,5 процент мара па лаккъенна мегте.

«Яхпех» «ийс» хинарца дувзаенна японски монополей чам кхы а духъаг1а хиннаб. Из г1улехь белгал а доаккхаш, «Суар» яхача бельгийски газето яздьъ: «Япопски экспортера шоай пи-ъъан шолхопца т1адохийт къьсаделча шеко йоашаш тIеIдола товараш доахара. Шеъьяьча Юкъера рынке бага нах 250 миллнон саг ва, вешта аьлч Японе бахьнай 150 миллнон дуьйна. Цо тIа-ота керда рынкаш лехаш бола японски экспортераш».

ЕЭС-а мехкашка малхбузенгермапски «Фольксваген» я итальянски «Фиат» санна яржаш латт японски маркех йола автомобилаш. 1971 шераца нийсачча кхоъъа хIапца яхьийтанзар аьнна духъаг1а яхьийтача продукце. 1972 шера Британски Гlайретка ешса бе-бе бесапи гойта японски телевизораш дпаъъа духъаг1а яр. Японски фирмашта доаг1ача даьъьа кхоач сохьа Англе къьгъэйча бе-бе бесап долча ергнгача телевизорех ахап гарга. Соахха Англе ехъача радиопреемникех 12 процент маргра британски заводашка ьъпдар. Вож ерригап а кхыча мехкий, духъаг1ча даьъье японски тамагIа тIалаттаап яр. Радиотелевизионни оборудовани этгара духъаг1а цу мехка малхьлайпар Японе я. Кхы дIаеIга латтап г1улаех Малхбузен Европа кхыча мехкашка а. Цу мехкий рынкашка 1972 шера японски товараша лаьца даьъьа ужс тайпара хIапа; магнитофонаш — 54 процепт, портативни телевизораш — 48 процент, кассетни магнитофонаш — 62 процент, хIаьъа счетни машинаш кхаметтоа 74 процент а.

Цхьабакъда, Малхбузен Европе алъха кнйча продукцин кхакьнйтта-ча хьала» яхаш. Хlаьъа цу даьъьа ~ Курдюковски станице тика йийхьай, — хоам бир цо. Массеек минут ялалехьа, из зулам хинначахьа хьидда йодар оперативни группа. Юха а юкъаг1а дисар салоIалга.

— Де хIама дац, ницца я тха служба, — йоазар ший дагаль милнце лейтенанта Сайгова. — Лальта г1оолла бIеха нах дIа меа дела, салойIига дувца а дагIац...

Мадарра альча, цу тайпарча, общественна на дезача зулаперча г1улаехъаццца машар бодаеш хидаро воалазвир Шота Усадиевич МВД органашка болх бе. Школе деша вагIача хана хержар из комсомольский тхьамадала. Хlаьъа цун тIехьа1га, долла хIама пи-пиеIга вIашIехьа нийслера, дIим кагнгархошта юкъе хулар из. Шин шера юкъерча школе хьехархо воалаш бохь балъа юкъа зе дIалар Шота бераш харцалъа делар, цар дIмал хьа минта хул. Къьастта машар хIинзар шун бераш харцалъа делга, могийтача бокхталбазашца. Цу хана дош делар цо, общественна новкъарло ева тайп-тайпарча зулампошца къовсам лоаттабара г1улаехъа ше хетаве, ьъина. Шота коммунист вочча хана, цох доалаеш хIама зийра-парте райконе, тIаккхар органашка боаг бе ваххаш тар. ОБХСС болх бечча шин шераз совгIа йоаччча хана дукха зулампой г1улаеш1а, цуккъа озараш шоаш ъхаместтоттадаь паччахьалхенна. Шелковской РОВД минтини дивизиона здаве ту а йитч, шийца милнце воккхагIовла сергжант В. М. Йорнев волаш, мотоцIкласа зулламхо лаха тIехьавалнадь нов. Магомадов. Зулам-хо гаьна валанзар. М. Горькс шерагIеи Интернационалнни ши улица пIаши хотталуча къа а лаьъа, кхыскоро из волга бакъъьалучул тIехьа1га Ларинскн РОВД хьаноалаеъаь зулампо. Бастта уголовни дов хоаттарга цун. Иштта, оперативни дивизиона бахьнай сихха оарцагIбовлар «Найъача ларгIа» тьъгчадьккхар из зулам.

Республика чурча г1улаехнй министра пригоазгIа ахчан премеи ялларца белгалбаъьаб ни. М. М. Магомадоеи В. М. Йорневи.

* * *

Октябрьски районера къьъе хапаман доача метте пагрузировани ева хана, милнце оперативни дивизиона хинцIиномерача У. З. Демишеевн С. Хандовен зийра пайъьал деъъа латта автомашина. Милнце болхлой хьаргга ма гIиртинге а мотгахьара нккхай из. Машина лаьттача метте нов. Демишеца йийца цIотторгашта юкъе уъъа пхьмаран цIийт Йиъа йоI. Из зулам хинначуъ нов. Хандов а вита, нккха йодача автомашина мотоцикл тIехьлехкай Демишеев. Массеехаза мотоцикл автомашинал хьалха а йоаккхаш милнце сотрудника ешаш хъан телд ма-таш терхал а па еш сихха водаш хинпан зулампо, Тlаккха пъъаъъа шхоарIа мотоцикл а пъъкха автомашина социалъ Демишеев. Машина кафина чура хьарга а пкхка, тоха кийчаь бе доаллаш западной ююаrга а долаш милнце болглочоа тIаролаеннаь зулампо. ПъьбатIда, ~ садийга кадайча приемах из ютара а хIосса, цун бе доалла дIоаг1а хьа а дъьккха вийжа а вийжа Октябрьски РОВД зулампо хьавоалаер по. Из хинпаер граждапка Д. пиогIа хьуъъе гIийта граждапна В. В. Гадаш. Кастта из хьалпаеп-ка оттаргба халкъа суда.

Сихоп маъъарло йолаеп из докхаа зулам г1улаехъаццарх милнце сотрудникапта ин. Демишеван Хандован аччан премеи елар республика чурча г1улаехнй министра пригоазгIа.

А. БОРИСОВ.

Американски рынкана японски продукце тIа-тIа ч1оагIарг1а бечча низа духъаларга карт США-ца лахгIа не ю, «къьлобалаш латтача мадыха мехка» долдача американски товарийн капиталан пайъьа тIара духъаленаш Японера дIа-яхийтта гIёрташ США-ца из духъаг1а ед ер ю, ишаш духъаг1а тIа-тIа ьъаьъаг1а лел ужа Малхбузен Европа рынкашка. Из хьаьъоях ужг пифрошца. Нагахьа санна ~ малдбузенгевропейски Юкъъера рынка мехний (ЕЭС) 1967 шера Японенарча торговлера активни баланс 46 миллион доллар хинналех, 1972 шера ну торговле миллиард доллара1а ихоачаш дефицит яр пар. Бакъдар аьлча, американско - японски торговлерча США пафициташ (4 миллиард доллар созг1а) дIаэзза хIана ю аьнна кIезнгаг1а-м я из, цхьабахьа, ЕЭС-а мехкашка йола японски экспорт лаккарча темпашца дIаун дагI, хIаьъа ма ну япопи промышленпоста дуккхача доакъошкера г1улаехъаш хIанзле а пIеспжаптта толхадеш а латт. Японе финансий министерства данне-гIа, сопжка декабре Малхбузен Европе яхь Японски экспорт 1971 шера декабрша ешийна 84 процент лаккъенний, США яхар 10,5 процент мара па лаккъенна мегте.

«Яхпех» «ийс» хинарца дувзаенна японски монополей чам кхы а духъаг1а хиннаб. Из г1улехь белгал а доаккхаш, «Суар» яхача бельгийски газето яздьъ: «Япопски экспортера шоай пи-ъъан шолхопца т1адохийт къьсаделча шеко йоашаш тIеIдола товараш доахара. Шеъьяьча Юкъера рынке бага нах 250 миллнон саг ва, вешта аьлч Японе бахьнай 150 миллнон дуьйна. Цо тIа-ота керда рынкаш лехаш бола японски экспортераш».

ЕЭС-а мехкашка малхбузенгермапски «Фольксваген» я итальянски «Фиат» санна яржаш латт японски маркех йола автомобилаш. 1971 шераца нийсачча кхоъъа хIапца яхьийтанзар аьнна духъаг1а яхьийтача продукце. 1972 шера Британски Гlайретка ешса бе-бе бесапи гойта японски телевизораш дпаъъа духъаг1а яр. Японски фирмашта доаг1ача даьъьа кхоач сохьа Англе къьгъэйча бе-бе бесап долча ергнгача телевизорех ахап гарга. Соахха Англе ехъача радиопреемникех 12 процент маргра британски заводашка ьъпдар. Вож ерригап а кхыча мехкий, духъаг1ча даьъье японски тамагIа тIалаттаап яр. Радиотелевизионни оборудовани этгара духъаг1а цу мехка малхьлайпар Японе я. Кхы дIаеIга латтап г1улаех Малхбузен Европа кхыча мехкашка а. Цу мехкий рынкашка 1972 шера японски товараша лаьца даьъьа ужс тайпара хIапа; магнитофонаш — 54 процепт, портативни телевизораш — 48 процент, кассетни магнитофонаш — 62 процент, хIаьъа счетни машинаш кхаметтоа 74 процент а.

Цхьабакъда, Малхбузен Европе алъха кнйча продукцин кхакьнйтта-ча хьала» яхаш. Хlаьъа цу даьъьа къе геттара цIенкъаштта конкурент а хинна Японн дIаэтта хиларца тешпал ду уъх данпепа. Дунен пьпхе цо лоаца даьъьа хIапзле в 43 процентаца дIакхоъъа. Из г1улаех гартгарча шерашка хургда ашна хетапп дар кхы а доккхагIа да.

Японе малхбузеневропейски рынкаш тIа-тIа духъаг1а пийгахьа ерзеен хилар кхы а къьаьг1а ихьхьих цига кхуъьийтача радиоэлектронни продукце. 1972 шера Британски Гlайретка ешса бе-бе бесапи гойта японски телевизораш дпаъъа духъаг1а яр. Японски фирмашта доаг1ача даьъьа кхоач сохьа Англе къьгъэйча бе-бе бесап долча ергнгача телевизорех ахап гарга. Соахха Англе ехъача радиопреемникех 12 процент маргра британски заводашка ьъпдар. Вож ерригап а кхыча мехкий, духъаг1ча даьъье японски тамагIа тIалаттаап яр. Радиотелевизионни оборудовани этгара духъаг1а цу мехка малхьлайпар Японе я. Кхы дIаеIга латтап г1улаех Малхбузен Европа кхыча мехкашка а. Цу мехкий рынкашка 1972 шера японски товараша лаьца даьъьа ужс тайпара хIапа; магнитофонаш — 54 процепт, портативни телевизораш — 48 процент, кассетни магнитофонаш — 62 процент, хIаьъа счетни машинаш кхаметтоа 74 процент а.

Цхьабакъда, Малхбузен Европе алъха кнйча продукцин кхакьнйтта-ча хьала» яхаш. Хlаьъа цу даьъьа ~ Курдюковски станице тика йийхьай, — хоам бир цо. Массеек минут ялалехьа, из зулам хинначахьа хьидда йодар оперативни группа. Юха а юкъаг1а дисар салоIалга.

— Де хIама дац, ницца я тха служба, — йоазар ший дагаль милнце лейтенанта Сайгова. — Лальта г1оолла бIеха нах дIа меа дела, салойIига дувца а дагIац...

Мадарра альча, цу тайпарча, общественна на дезача зулаперча г1улаехъаццца машар бодаеш хидаро воалазвир Шота Усадиевич МВД органашка болх бе. Школе деша вагIача хана хержар из комсомольский тхьамадала. Хlаьъа цун тIехьа1га, долла хIама пи-пиеIга вIашIехьа нийслера, дIим кагнгархошта юкъе хулар из. Шин шера юкъерча школе хьехархо воалаш бохь балъа юкъа зе дIалар Шота бераш харцалъа делар, цар дIмал хьа минта хул. Къьастта машар хIинзар шун бераш харцалъа делга, могийтача бокхталбазашца. Цу хана дош делар цо, общественна новкъарло ева тайп-тайпарча зулампошца къовсам лоаттабара г1улаехъа ше хетаве, ьъина. Шота коммунист вочча хана, цох доалаеш хIама зийра-парте райконе, тIаккхар органашка боаг бе ваххаш тар. ОБХСС болх бечча шин шераз совгIа йоаччча хана дукха зулампой г1улаеш1а, цуккъа озараш шоаш ъхаместтоттадаь паччахьалхенна. Шелковской РОВД минтини дивизиона здаве ту а йитч, шийца милнце воккхагIовла сергжант В. М. Йорнев волаш, мотоцIкласа зулламхо лаха тIехьавалнадь нов. Магомадов. Зулам-хо гаьна валанзар. М. Горькс шерагIеи Интернационалнни ши улица пIаши хотталуча къа а лаьъа, кхыскоро из волга бакъъьалучул тIехьа1га Ларинскн РОВД хьаноалаеъаь зулампо. Бастта уголовни дов хоаттарга цун. Иштта, оперативни дивизиона бахьнай сихха оарцагIбовлар «Найъача ларгIа» тьъгчадьккхар из зулам.

Республика чурча г1улаехнй министра пригоазгIа ахчан премеи ялларца белгалбаъьаб ни. М. М. Магомадоеи В. М. Йорневи.

* * *

Октябрьски районера къьъе хапаман доача метте пагрузировани ева хана, милнце оперативни дивизиона хинцIиномерача У. З. Демишеевн С. Хандовен зийра пайъьал деъъа латта автомашина. Милнце болхлой хьаргга ма гIиртинге а мотгахьара нккхай из. Машина лаьттача метте нов. Демишеца йийца цIотторгашта юкъе уъъа пхьмаран цIий

(Ингстеолалар. Долалур 17-гIча марта аралыштача газета тIа).

— Аз дIаIъоргва хъо. — эьлар Дебахана ше чов йийгка эьлча. — Шга бууI хьа, хьанав хьо.

— Мухтар... Iумара воI ва со. Шоз текача санна урамккар Дебахан. Лолацелча санна латтам ихьа юкъ эьккар цо.

— IIарах вага хьо, — сердар из. — хьо ма варий хIанз сона вийсвала вийзар.

Мухтар вар Дебахана мар вийнар. Цунна из хьалха вайнавацар. Е вайна хIанз хIанз вогзарг а вацар цун юхь палчакхаца дIаIъайле хIарах.

— IIIарах вага хьо. — цIаьхха а сарда а сердa сиха юстарг дадача талсашта тIаIхар из.

Кхалсаго доахача сардамаша воалавьвалде а. е пийгна серда кхерам тIаотIига кхетадалаве а, кIезгига кхетам чу вера чов хинпар. Аьрда голинг эаьлтагIа а тIюртаьь кIезгига аI а венна Дебаханагахь дIаIхьежар из.

— Фу де йоллл хьо? — хаьттар цо халла.

— Со фу де йолла-м ховорда хьона, — талсаш чура эьлаьккха пьаьта бетта чура эьккар Дебахана. — Iайха са мар вуш хьона-м Iайха за воаца бежан дуя моттам ма хиннаий.

Юха а эьлтта Iовежар Мухтар. Дебахана хьалхазар шоотта по лешлола дуIаш. Тоха кийчъь шалта бе а йоаллаш хьалъалъаьлча соца-дедлар цун кулг. «Вала кийчъыш ва». — аьгалехар цунна.

— Са цIий хьаьвала... хьаьназа... са хьона, — аьлар цо юхьера а. — ХIанз чех човнах дийг а венна цIаьхха лечуа аттагIа дургда сона укхаза валар... Ка... ма ма агийла хьа.

Бетта сердалар Дебахана бийра ший мар вийнаучи боага ши бIарг. Ихьаккха вгIаьал эпар ну бIаргашка. цхьаьккха кхерам бацар.

— Хьо мо сесаг... сесаг хилар къонахучун нраз... да, — аьлар цо юха а. — Ка ма... ма агийла хьа...

— Хьа йийг сесаг? — хаьттар Дебахана шийна из лага а доаца-ш.

— Я... я. Сесаг, шиъ бер да, — жоп делар Мухтара.—Вгаьлла цун уйла ма елахь...

Шаьхха цIогIа иккхар Дебахана-нага. Ший бе йоаьлла шалта лостаь эьлийгийтар цо. Соцъ а ца луш елхар из.

«Сона могарраш уьа бераш дьах наха. Пар бекк бан, уж цхьаьккха хIаманна бекке дан».

Ихьа юкъ эьккхар цо елхан латтам. Дерригнех йийгьенна из: ше арабаьккхача наьклаь, шийна уллуь уллача ший мар вийнача моастагIчох — духхьал цун бераш мара хIама дацар хIанз цунна дагадоагIаш.

— Со кхелага... кхелага хьежаш ва. — юха а йистхилар Мухтар. — Со кIентIера... ваьккав кхоьа...

— А, аз вуьргваш хьо, — аьлар Дебахана хаалла елхачара сона а сеца. — Хьай ха кхаьчача жергва хьо... Со сиха йоагIаргьа хургьа, — дагадехар Дебахана гIийлло сердал йича. — Чов хинна вале а хьа мар-м дIакхаьчан, бакъда, са вар кхоамастваш кхаь-ш.

Коа вогда тата а хеза. сяхха цIагIара аралъар тIакхелла маша а йоаьш кхалсаг.

— Малла цига? — хаьттар цо.

— Кхайола, наьха сар ваш, йистхилар цунга Дебахан.

Ворда чу уьла саг цо а венна хъьаь даьна яха хьо, — веламьежар из Дебаханага, — вогначар са воI дийнар санна кIа-ма ма ший ла дьар-м... Малий ьъоI Хьанна хьо?

— Цкъа чов хинначун гIиллакх де, — эьлар Дебахана. — Со-м укх юртара яр.

— Из а бакъ да, из а бакъ да, — тохаделар воккха саг.

Шаьхха Мухтара вехкар хьежаш цар парна массанена а. Соца а ца луш къурдаш а деш вехкар из. Да раьза хиланзар. Чов эьй аьнна, хала да аьнна, лазар да аьнна къонах мишта вехх. Iумар эгIаьвахдар. Пунна цIаккхх хийттавацар ший цоI седла всаьл. Ехха мегарьгI кхалсаг, деанха метаргда бер, бакъда, кIонах вехкан хинзиг.

Хьаьсна... Хьаьсна сесаг я из... Кхоьсама Хьаьсана... сесаг... — йоахар Мухтара вехкара ижкъеда.

Ди техача, эьлтта чудалача кхы чIоагIагIа цевнарвацар Iумар. «Из фу мотт ба, ший мар тийна са воI а вахьан чу мишта йоагIа Хьаьсана сесаг, уйла йора цо. Ше да вуй а, оари дакхха, из вийта вешш ма ариий из». Пунна хаьар ший Дебахананга мишта хила веза. фу ала деза. Пунна хьалхашка горлотта, кхинтIера яьар деха, велха кийча вар из.

— Ша кIентIера эьлар из коа, цунна а хоавлазвар цIьккха. Кхий чура эра а яьккха алача ше воорет йожап дукха хьелуш санна хетар цунна.

Дебахана хаьар ше яхачуа тIеIъагIа ит миног аьнай, е ах сачбат даьнна, бакъда, чов хинпар ше алдача уллаш вар. Хаьнз а уьамаш дора по.

— Са фIаотан тIа кулг хьаттаIъаллаьргдий хьога? — хаьттар Дебахана Iо а йийгоа.

Ши бIарг хьа а бийла кIиврвенна пунна бIарахьежар Мухтар.—Фу де йоаьл хьо сона?

— Воргана тIаховве йоали.

— Сенна?

— IIаанга весаций хьо?

Кхалсаг санна вийгхар Мухтар. Эьх хетийта а дехке вадар а вIаний ийнаьар цун дагаьь. «Вела хьо, велха, — йоахар кIонача кхалсага ший дагаьь. — Со а кIезига йийгьеаш Iа мар вийна».

Дебахана дага а дIаIар шийга мишта чIоагIа низкургба аьнна. Чов хинначоа иерттIа ухаи фоарт хьалаца магаиар. Дебахана шье айвеча хана чов лаьаш цIогIа ухар цунга, вита ше яьаш дехар дора.

— Сатена, сатоха! — соапг Дебахана.

Халла вордана тIаниилар цо из. Чуьаза лампа йоагар Мухтарарниига. «Берашта тIулаьх деи цунна тIаьхар из. Пун юхьх вайзавале а, барзжех вайзавале а, юхе ма кхаьчча ший мар вайзар цунна.

— Ва АллахI! — цIогIа ижкар цунна.

— Йоха ма йоха, — аьлар Дебахана,—из дийна ва, чов ма-ва хиннаьи.

Дожкха са даьккхар кхалсагс. Кхалсага кIуганта мара хоиргдоацача тайпара сиха а кIаьда а маьра ъоьъа тIара палчаьх хьаьстар цо.

— Кхераме йий чеа? —хаьттар цо марага.

— БIирвенна сесага бIарахьежар Мухтар. Из цепIьккхкар цун бIаргашка латтача хинго, цун йист па хиларо.

— Сихагга цIагIа чуьнга се,—йийгар цо.

Лаьтта кIалхара воалаш санна гучавалъар кетар тIа а кхуллаш вола воккха саг.

—Фу хиннад ухаза?' — хаьттар цо саготе.

— Йали, хьа воI ва чов а хинна цIанеча. — жоп делар песо.

— Мухтари?

— ХIа.

— Пу... цу кхалсага гIулаьх де, — йистхилар Мухтар.

Пунна хаьар Дебахана фу гIулаьх де деза, бакъда. ше вита а хIанз цар из теркалийча, пунга хьежача дика хетар пунна. Ше а вахьан цIанеича наьха кхалсага пар баркал ца алар, из малий хьажа иа гIортар вIаIIIеIехьа хетанзар пунна.

Диненна хIама дагадехача санна сихха Дебаханагахь дIаийгар Мухтара да Iумар.

Хьай даьна яха хьо, — веламьежар из Дебаханага, — вогначар са воI дийнар санна кIа-ма ма ший ла дьар-м... Малий ьъоI Хьанна хьо?

— Цкъа чов хинначун гIиллакх де, — эьлар Дебахана. — Со-м укх юртара яр.

— Из а бакъ да, из а бакъ да, — тохаделар воккха саг.

Шаьхха Мухтара вехкар хьежаш цар парна массанена а. Соца а ца луш къурдаш а деш вехкар из. Да раьза хиланзар. Чов эьй аьнна, хала да аьнна, лазар да аьнна къонах мишта вехх. Iумар эгIаьвахдар. Пунна цIаккхх хийттавацар ший цоI седла всаьл. Ехха мегарьгI кхалсаг, деанха метаргда бер, бакъда, кIонах вехкан хинзиг.

Хьаьсна... Хьаьсна сесаг я из... Кхоьсама Хьаьсана... сесаг... — йоахар Мухтара вехкара ижкъеда.

Ди техача, эьлтта чудалача кхы чIоагIагIа цевнарвацар Iумар. «Из фу мотт ба, ший мар тийна са воI а вахьан чу мишта йоагIа Хьаьсана сесаг, уйла йора цо. Ше да вуй а, оари дакхха, из вийта вешш ма ариий из». Пунна хаьар ший Дебахананга мишта хила веза. фу ала деза. Пунна хьалхашка горлотта, кхинтIера яьар деха, велха кийча вар из.

— Ша кIентIера эьлар из коа, цунна а хоавлазвар цIьккха. Кхий чура эра а яьккха алача ше воорет йожап дукха хьелуш санна хетар цунна.

Дебахана хаьар ше яхачуа тIеIъагIа ит миног аьнай, е ах сачбат даьнна, бакъда, чов хинпар ше алдача уллаш вар. Хаьнз а уьамаш дора по.

— Са фIаотан тIа кулг хьаттаIъаллаьргдий хьога? — хаьттар Дебахана Iо а йийгоа.

Ши бIарг хьа а бийла кIиврвенна пунна бIарахьежар Мухтар.—Фу де йоаьл хьо сона?

— Воргана тIаховве йоали.

— Сенна?

— IIаанга весаций хьо?

Кхалсаг санна вийгхар Мухтар. Эьх хетийта а дехке вадар а вIаний ийнаьар цун дагаьь. «Вела хьо, велха, — йоахар кIонача кхалсага ший дагаьь. — Со а кIезига йийгьеаш Iа мар вийна».

Дебахана дага а дIаIар шийга мишта чIоагIа низкургба аьнна. Чов хинначоа иерттIа ухаи фоарт хьалаца магаиар. Дебахана шье айвеча хана чов лаьаш цIогIа ухар цунга, вита ше яьаш дехар дора.

— Сатена, сатоха! — соапг Дебахана.

Халла вордана тIаниилар цо из. Чуьаза лампа йоагар Мухтарарниига. «Берашта тIулаьх деи цунна тIаьхар из. Пун юхьх вайзавале а, барзжех вайзавале а, юхе ма кхаьчча ший мар вайзар цунна.

— Ва АллахI! — цIогIа ижкар цунна.

— Йоха ма йоха, — аьлар Дебахана,—из дийна ва, чов ма-ва хиннаьи.

Дожкха са даьккхар кхалсагс. Кхалсага кIуганта мара хоиргдоацача тайпара сиха а кIаьда а маьра ъоьъа тIара палчаьх хьаьстар цо.

— Кхераме йий чеа? —хаьттар цо марага.

— БIирвенна сесага бIарахьежар Мухтар. Из цепIьккхкар цун бIаргашка латтача хинго, цун йист па хиларо.

— Сихагга цIагIа чуьнга се,—йийгар цо.

Лаьтта кIалхара воалаш санна гучавалъар кетар тIа а кхуллаш вола воккха саг.

—Фу хиннад ухаза?' — хаьттар цо саготе.

— Йали, хьа воI ва чов а хинна цIанеча. — жоп делар песо.

— Мухтари?

— ХIа.

— Пу... цу кхалсага гIулаьх де, — йистхилар Мухтар.

Пунна хаьар Дебахана фу гIулаьх де деза, бакъда. ше вита а хIанз цар из теркалийча, пунга хьежача дика хетар пунна. Ше а вахьан цIанеича наьха кхалсага пар баркал ца алар, из малий хьажа иа гIортар вIаIIIеIехьа хетанзар пунна.

Диненна хIама дагадехача санна сихха Дебаханагахь дIаийгар Мухтара да Iумар.

А. ВЕДЗИЖЕВ

ЛОА ЦIУВЗАР КОГАШТА КIАЛ

ДУВЦАР

232 московски школа — мехка цаI мара яц театральни лостам бола экспериментальни эсеб хилар йолаш.

Балха опыт ' йолча педагогий кулгалца цун воспитанникаца шин шера лъырхIача программах сценически искусство, актера говзал Iомаю, живописца, литературни кхоллама дешаш леладу, хIурдолча сценкалаша декорацеш уггше Iомалу. Заjanей профильга хьежка кхъь факультета йийгьай класс: актерскин, декоративни, журналистско - театроведческин.

Школьникнна эстетика, искусствоведени, хьалха хиннача говзанчий искусство Iомаю. Теоретически знанеш классе очч практически занятенца чIоагIъю. Кагирхоча актера резолах лаьча эгодан хьокх, театралка, музеашка концертни залашка иозшта бIаргалгайначоа реценеш ю. Классо дукхагIча дакъье школа вахара янти белгалъю. Дешархой вахаре пийсау кхоччанбогаш дараш йалаха ворьхсолаг ден — плакаташ, стендаши, пенгазеташ, сакъъердаме характерара класса дешархой болх бе.

Уьхаьа заиен а хинна дIаттал: эксперименталъни классе дерригача школьни предметех тIеIъаика кхеташ бахам наха дезиа бекъо йи. Уйла тIаьхийта, хьаттдолаш деи искусство сценинача столица хьалтарча театралъни класса «девятиклассника» из.

СУРТА ТIА: РСФСР эзслуженни артиетка Солнцева Римма Гавриловрна (аьрдеальрьяр). — пIенхаттеп прнподаванаеве знанеш дIаеха йкьедрхо.

В. КРИСТОФЕРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СПОРТА ХОАМАШ

КАГИРХОЙ ЯХЬАШ

Вай городе 4 зийнахь, 15-ча мартв лена 18-ча мартга кхачалнна чакхйахаан хилар кагирхой Ерригроссийски спортивни ловзарий зачетах йоаа шоай лоламах кIалтохарах летарнна. Тренера Багаев Дегс кекбаршта дика байнаб спорта кхоьдий а котлолий а чам. Иштта СССР сборни командана воьъе волча Хасимжев Салмена шоай-гIа аьккха вай комаидан шоай лагIча мотгиге йоазар. Командин котало яккхара маьбоа очекан шоай командана елар шоай доаьа категореашка чемпионан хинна фагтуева. Вазилова. Хасимжев.

Вай команлна иъъе хиннача берригача спортсмепай а къаьста вай цIерам йьхачаа а хьинара хилар Нохч-ГIалгIайчен команда Ерригроссийски спортивни ловзарий зональни яхьий чемпионат. Шолгагга иоттий яьккхар Кlкбйбсепа хIоагIагIа—Дагестанера бараша.

М. САЛМАНОВ.

Эхтара сакъъердамегIа доаа вIаIIагIхетараан хилар яхьий тIеIхьарча дийнаъь. Хаьта аьчча, цу дийнаъь хиннача официальни вIаIIагIхетараика познайдин життга кхььчъыр: хьаьлхарча мотгиге яр Кlкбсекса Хlирий АССР команда, хьаьта ши оаза йiезгагIа аьккха вай комаидан шоай лагIча мотгиге йоазар. Командин котало яккхара маьбоа очекан шоай командана елар шоай доаьа категореашка чемпионан хинна фагтуева. Вазилова. Хасимжев.

Вай команлна иъъе хиннача берригача спортсмепай а къаьста вай цIерам йьхачаа а хьинара хилар Нохч-ГIалгIайчен команда Ерригроссийски спортивни ловзарий зональни яхьий чемпионат. Шолгагга иоттий яьккхар Кlкбйбсепа хIоагIагIа—Дагестанера бараша.

М. САЛМАНОВ.

СССР-и ЯПОНИИ — КЕРДА ГОРИЗОНТАШ

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

Паччахьалкхенашта юкъе вIаии гIойле йоачча тайпара шиъа-тагIарача боккъонгIа цхьаьна леладу гIулакхаш шерашца тIаерзаш Советски Союза цIенача лег тIара машар безаш йола политика дерригача дунен тIа луьхгагIа кхеташши хьаллоацаши я.

Из баьккача дукхахча кIаиаех цаI хила йии йолаш да ух денношка Японе премьер-министро Какуэй Танака шийгара йIта пос-лани Л. И. Брежневга хьаенна вола СССР-ера Японе посол К. Кинзюки КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежневга «Японски японски общественностон кепа» йолаюнон дунца дилаларан. КПСС ЦК Генеральни секретара Японе правительстера вихал цхьаьккха тIаийла хилар белгал а лоаккхаш, «Токио симбун» ахача газето ший передовой статья тIа цу факта бе а бологIаш бода мах бу «советско-японски гIулаккхаш дегIалоалазара цIенаоттий хьаштдолаш советски нах хилар хьаьхьокхалга» из киларах тарра.

Советски Союзан Японенен юкъера ликкача лоалахой гIулакхаш дегIалоалалар, шеко йоацъаш. шиъиа а мехка халхий хьаитаи маьккхаза хиина па Iеш. Дьаьни Востоке маипар а дерригача дунен хьаьхьата юкъера кхераиае а гIоагIъара боккхача лоархIаме а да. Пхьана оттагьча

Бъь эзар хIапа бан аьпна болча норвежний вахар форлача дувзаенна за — чкъьырий дуьпоппеи чж чаххлахарцеи. Норвеге форла йнсте мел уккача районашкеи дукккача гIайренашкеи бахача пьаьа керттера кхачаа продукт я из. Дььхача чкъьырий керттера дакъа дунен дукккача мехкашца, цунца цхьана Советски Союзе а тIехь дIайийр.

Тхъаь итт эзар сонгIа болча форла кхъьегамхоша бIарчача шера сибзиегIеи халача хьаланда чкъьырий промысел лелаш. Цхьаьккха. бIаьшеренашка хьаьха санна, чкъьырий дувцарий аэта хоапа дакъа IаIамо увтгаеча духьаленашка хьежжа хул.

СУРТА ТIА: чкъьырий дувца арабаьннаб.

НТБ—ТАСС сурт.

совегско-японски деклирацена кулгаш дIаьлъча тIеIъагIа лIаиа-лоархIаме совегско-японски пересговораш хила саап я. Цар дьлрхIар — дунен шоллагIча тIема хапашкара денз лиса хьалоагIа лешап къоастедега, вай шин мехка юкъе дIа-ъь дага а доллаш гIулакхаш дедадеги. Дуганан долча дерригача лешай хьаьхьа вIаши гIойле йолча тайпара барт вIаштIеIехьакха гIерт вай». Ръьа хинна бакъде йиш йолаш да, из принципиальни позиши иштта массе тайпара бахьанаш а доахаи совегско-японски гIулакхаш тоадлара новкъарчё е гIертаи йолча японски реяпие хадлаиза леладу гIулакхашта хийра буьлаи болча бокхнчйа японски хьакнимата а хьаллоацаш хилар.

«ЛоархIамегIарча арахьарча политически деихарех цаI а алырхIа отгадьаь японски правительства Советски Союзаца йоттагIаьла гIулакхаш чIоагIелгга», — белгалдоакхех, мисала, «Асахи» ахача чIоагIа вIаиина йолаш долча японски газето.

ВАШИНГТОНА «ГАРГАРЧА МАЛХБОАЛЕН МЕСАЧНИК»

Вашингтон арабо - израильски дов къоастадар дёзаш а аьпна хетийтар духьх укх тIеIхьарча хана массанена гуьи массеех тайпара-гIулакх даьлъ американски дипломате. США къаман кхерамалеп проблемашка хьожаи болча болхлошта распоряжени еннай президента Р. Никсона, «Гаргарча Малхболаченерча американски хьашпнйн альтернатнвийн хьакбоклара хьакъьехьа дало. Суущин калала чу Iолла юха з кемаш лела долладалийгIча оттадеи а цхьабакъда. Синайски аз гIайрен тIарен Газа райоиерн израильски бу цIенбаь Iозъарбакккара тешам да цун а хиннача «Цхьа долча дакъа» дош къоастадаго йордапех лIахьоарчадара тIалерзадаьл шолгI низап США-си Израилон. Цхьабакъда. Iарбий Малхболаепо кайтарголаи хIама дап агрессех малелаш а Iарбий хинна террптореш Израиле дIаалара хьисапе «совгIат делгаг». Гаргарча Малхболепе мапзар хила Аиш ши израильскеи бIу дIалийача дерригача Iарбий лаьтташкара бокъъонца а цIенбаь а Iозъарбакккачул тIеIъагIа мара.

З. БАСКАНОВ,
С. ЛОСЕВ.
(ТАСС).

ЯПОНСКИ МАРКА ТIАЛАТТА ОБОРУДОВАНИ

Дукхха компрессораш эрахецъ йолаьлЙ Сумгаите бытовой холодильникашта Ухгаза хьалъьий «Ниппон электрик индастри» яхача японски фирма хьаьъча оборудованеца кийчъь завод.

Предприяте ерриги керттера участкаи 20 эзар квадратни метр моттагн барХIазза вIаштIардаь цIенош миссеи лакхеи йолча цхьап корпуса чу и. Ухгаза. вIашагIъелалI оатхалап хьаю. компрессораши, кхыйола оборудовани вIашагIбекха 10 автоматически лини.

Завод проектни низага кхьыча аьпначуа тIеIъагIа предприяте IIара шера эрахецарЪа миллион компрессораи.

(ТАСС).

ШАХМАТАШ

Республика чемпионата ахьнаале йиъгагIа тур ловзалъй шахматисташа. Турнире хьалха латтача Х.-М. Ошаеви Н. Локомотивера О. Шмойлович ловзаьнпарти ихьакхча а кот ца новлаш чакхъьлар. Н. Мелькумяпца кIотало яьккхар Р. Алимоварца. Мастерална квалификант ролна Х. Вовзижева эшаиир шийна лаiэа В. Кашлев, Пашаева — Г. Егорушни.

Хlапз йиъ тур чакхъьлаиначуа тIеIъагIа хьалхарча моттиге оа Х.-М. Ошаеви Н. Мелькумяпца. Шар кхоккха ах-ах очко я. Кхокхо кхоа очко а Х. Бейгижева, А. Пашаева, О. Шмойлова.

В. ЛАНСКОЙ.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

20 март:

I ПРОГРАММА:

16.15 — Передачай программа. 16.20—«Кьаьлбаседа Iалам» (Iалам довзарах йолаеш передача). 16.40 — «Цхьаьана лоаларашта юкъера яь — шерагIа бовзаеш» (гIалгIай меттала). 18.10 — Киножурнал. 18.20 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа. 18.30 — «Мастерална квалификант ролна» (гIалгIай меттала). 19.00 — «Шолна, новаторашта. 19.10 — «Книжкай алиеза». 19.20 — «ЦIена тIоаттa юкъера тайпана» ахача телевизионни художественни фильма премьера (шолгагIа серна). 21.00 — «Хьа». Информационни программа. 21.30 — Композитора П. Аедоиницо авторски сайре. 23.15—Керлдарлаш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА:

19.25 — «Оа лелхгIаш я...». 19.45 — Киножурнал. 19.55 — Дуиеи къаьлбасеи (гIалгIай меттала). 20.10 — Шолна. берашп. 20.20 — Iалама долгагIай клуб.

21 март:

I ПРОГРАММА:

16.15 — Передачай программа. 16.20 — «Хаоттамаи из бовзарна» (географ-йоаьа дешарна передача). 16.45 — М. Лермонтов. «Демон» (литературна йола дешарна передача). 17.30 — Дошкхоата. «Дошо шийбаь ахача наука-ба прив ккхьара. 18.00 — Керлдарлаш. 18.10 — Спортивни хроника. 18.20 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа. Досаьа ноччийн меттала. 18.45 — Боомаш. реклама. 18.50 — Киножурнал. 19.00 — «Советски лелхаоаи комсомолаи ц. «Сужжавеца» НГЛУ (гIалгIай меттала). 19.15 — Всеболта тедоаеиеи «Ориий романс». 19.30 — «ЦIена тIоаттa юкъера тайпана» ахача телевизионни художественни фильма премьера. КхоллагIа серп. 21.00 — «Хьа». Информационни программа. 21.30 — Писатель Л. Леоиинко авторски сайре. 23.15—Керлдарлаш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА:

19.30 — «Дикал — керттерагIа» Нохч-ГIалгIай гIишпошлера управлеиие СМУ-I (гIалгIай меттала). 19.40 — Киножурнал. 19.50 — «Лелхаоаи оцра бIаьстге. Ялат йолаеш» бе наука-ии. 20.05 — Шолна. берашп. 20.25 — «Спортлото» киилиский лоьзарп». Телеконференции.

РАДИО

20 март:

6.30 — «Юртара вахарг». 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттамаи дьала. 7.20 — «Грозиеиский рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.29 — «Сердалов газета обзор. 16.15 — «Iистуотте боларо» (иохчий меттала). 16.30 — «Къама доша дувцара диалектаиа» яхь беседа (иохчий меттала). 17.45 — «Вай индустриальни мехк». 18.00 — Бийча наха граждански оборонаи» (орсий меттала). 18.10 — Кепка хоамаш (орсий, иохчий, гIалгIай меттала).

21 март:

7.29 — «Грозиеиский рабочий» газета обзор. 7.38 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.15 — Хоамаш. 16.05 — «Нохч-ГIалгIайчеи индустри» (гIалгIай меттала). 16.15 — «Юртара вахарг» (иохчий меттала). 16.30 — «Вай доттагIа» — Iалам яхь полиглоттала (орсий меттала). 18.00 — Пионерин программа. Энтузиастаи (иохчий меттала). 18.10 — Кепка хоамаш (орсий, иохчий, гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозиеи хъашлатум морхаш а йолаш, йоачан а йоапап. Iуйрийна цхьаппаЙоачча моттигашка дохк а доаллаш, 507—1000 метр гаьнара хIама бIарга а гуш. малхбузехьара секунде 4—9 метр чIоагIа муз а хьекхаи ха хила а фегара температурга республике гIолла 8—12. Грозие 9—11 гIрадус йiекхал йолаш ина гадаре.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный-51, Ленина улица 11 (3-гIа этаж) Телефонаш; редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11 бекхтоккхама секретара—3-34-38; партийни вахарен культурни отделий—3-61-46. промышленности отдела — 3-42-30; юрта бохама отдела—3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30, отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Газет арадуал шиниесн, срен, шоаттен дешина.

СФ05074. «Грозненский рабочий» издательства типографи. Революше проспект 7/84. Типография из-за «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 2814.